

APOLOGETIKK

Finnes Gud, eller er selve gudsbegrepet inkohærent? Er det rasjonelt å tro på Gud, eller er gudstro jevngodt med overtro? En apologet må svare på disse spørsmålene, og svare på en bestemt måte: For «apologetikk» betyr nettopp forsvar for tro eller, mer snevert, forsvar for kristen tro. Tradisjonell apologetikk har gjerne vært sentrert rundt det første spørsmålpåret. Siden middelalderen har vi hatt gudsbeviser og diskusjoner om gudsbegrepets logiske koherens. I senere tid, etter hvert som sekulariseringen av samfunnet og naturvitenskapenes suksess har bidratt til fremveksten av naturalistiske verdenssyn, har religiøse apologeter møtt nye utfordringer. Sammen med naturalisme har også en slags «omvendt apologetikk» oppstått, og mange røster argumenterer nå iherdig *mot* religion og gudstro. I dag er selv troens legitimitet som et rasjonelt fenomen under angrep, og for dem som tror på Gud, er kanskje apologetikk viktigere enn noensinne.

Med dette nummeret har vi gleden av å presentere både apologetiske tekster fra noen av Norges mest aktive apologeter, tekster som diskuterer tradisjonelle religionsfilosofiske problemer, og et knippe kritiske vurderinger av mer eller mindre apologetisk litteratur. Atle Ottesen Søvik forteller oss i artikkelen «Kristen apologetikk i Norge – før, nå og fremover» om apologetikkens status i Norge. Søvik tar til orde for at kristne apologeter bør være mer metodebevisste, og forklarer hvordan en bestemt teori om sannhet kan være et godt metodologisk utgangspunkt for intellektuelt redelig apologetikk. Bjørn Are Davidsen går i «Apologetikk for allmenne sannheter» løs på moderne, feilaktige fremstillinger av kristendom og tro, som et steg i et forsvar for apologetikken selv. I likhet med Søvik etterlyser han respekt for rasjonelle og vitenskapelige standarder når det skal drives tenkning og debatt, også når temaet er Gud og gudstro.

I «Scientisme – en filosofi uten fundament» polemiserer Daniel Joachim Kleiven mot de høytalende filosofene og vitenskapsfolkene som går i spissen for den nyateistiske bevegelsen. Kleiven anklager disse for å forfekte *scientisme*, en posisjon han mener er fundamentløs og selvmotsigende. I «Synthetic Theodicy» argumenterer Sivert Thomas Ellingsen for at det kanskje kan finnes en løsning på det

ondes problem – hvordan (og hvorvidt) ondskap kan eksistere i en verden skapt av en allgod Gud – som er radikalt annerledes enn de som er forsøkt til nå.

Dette nummerets kritikk og debatt-seksjon har et bredt spekter av tekster. Her anmelder Tomas Midttun Tobiassen med kvass penn et ferskt eksempel på norsk apologetikk: boka *Eksisterer Gud?* av ovennevnte Søvik og Davidsen. En bok med et beslektet tema, men en mer filosofihistorisk tilnærming – *Meining? Religionskritikk hos Nietzsche og Garborg* av Jon Hellesnes – anmeldes av Runar Bjørvik Mæland. I tillegg anmelder Alexander Myklebust *Mot til å leve: Et møte med Paul Tillichs tanker og tro* av Bjørn Holgernes, som beskriver den tyske tenkerens forening av eksistensfilosofi og kristen teologi. I «Bøhn on Predication of Divinity» peker Ellingsen ut det han mener er et problem i Einar Duenger Bøhns forsvar av den kristne treenighetslærens logiske koherens, og foreslår deretter en løsning på Bøhns vegne.

Ellingsen har også hatt en lengre samtale med Henrik Syse, som du kan lese i «Fra Aquinas til Kierkegaard». Her snakker Syse om viktigheten av den religiøse opplevelse og om apologetikkens rolle, og om hva en kristen i en moderne verden kan lære av filosofer som Thomas Aquinas og Søren Kierkegaard. Det passer dermed godt at vi i denne utgaven også kan presentere en oversettelse av utdrag fra Aquinas' tanker om hvordan man kan drive trosforsvar. Thomas Hanssen Rambø har valgt ut og oversatt disse presise og tankevekkende stykkene fra en av historiens største apologeter og filosofer.

Erlend Finke Owesen trekker Joseph Ratzinger *Frem fra gjemselen*: For selv om Ratzinger nå er kjent som pave Benedikt XVI, er han etter Owesens mening likevel underkjent som teolog og filosof. Som vanlig byr vi også på reisebrev – denne gangen fra Oxford – og et *Utdrag fra den Leksikryptiske Encyklopedi* som omhandler den tidlige kristne teologen Arius og hans kontroversielle teorier om Jesu natur. Sist, men ikke minst tar vi en tur *Utenfor Akademiet*, der vi denne gangen blant annet får høre om C.S. Lewis' aversjon mot avskjeder og Kurt Gödels jakt på kontradiksjoner i den amerikanske grunnloven.

Les vel!

Sivert Thomas Ellingsen
& Ainar Petersen Miyata,
redaktører